

Razvijanje funkcionalnih vještina

- Partner: O.Š. Blagaj, O.Š. Gnojnice, Medicinska škola Mostar i Crveni križ Mostar

Cilj inicijative

- Cilj je bio osposobiti učenike VIII i IX razreda za prepoznavanje srčanog zastoja i pravilno pružanje prve pomoći, sa posebnim fokusom na osnovno održavanje života (BLS), odnosno masažu srca i vještačko disanje. Kroz teorijsku i praktičnu edukaciju učenici su razvijali funkcionalne vještine koje mogu primijeniti u situacijama u kojima je pravovremena reakcija od ključnog značaja za spašavanje života.

Sažetak inicijative

- Inicijativa je bila namijenjena učenicima VIII i IX razreda Osnovne škole Blagaj i Osnovne škole Gnojnice. Pokrenuta je u okviru potrebe da učenici steknu konkretna i primjenjiva znanja iz prve pomoći, posebno u situacijama iznenadnog srčanog zastoja. Poseban značaj inicijative prepoznat je zbog udaljenosti škola od Mostara, što može utjecati na vrijeme dolaska hitne medicinske pomoći. U takvim okolnostima, poznavanje osnovnih postupaka održavanja života i spremnost da se pravovremeno reaguje predstavljali su važan dio funkcionalnog znanja učenika.
- Dodatni razlog za realizaciju aktivnosti bila je specifičnost lokalnog okruženja. Blagaj i Gnojnice karakterizira prisustvo značajnog broja starije populacije, dok je Blagaj istovremeno turistička destinacija koju posjećuje veliki broj ljudi. Zbog toga je bilo važno učenicima omogućiti da, pored teorijskih informacija, razviju praktične vještine koje mogu primijeniti u školi, porodici ili zajednici. Inicijativa je bila usmjerena na to da učenici prepoznaju simptome srčanog zastoja, razumiju kada je potrebno pružiti prvu pomoć i steknu sigurnost u izvođenju osnovnih postupaka reanimacije.
- Realizaciju inicijative vodila je Enisa Idrizović, rukovoditeljica Edukacionog centra JU Dom zdravlja Stari Grad Mostar, uz saradnju obrazovnih i drugih partnera. Uključivanje Osnovne škole Blagaj, Osnovne škole Gnojnice, Medicinske škole Mostar i Crvenog križa Mostar omogućilo je povezivanje zdravstvenog, obrazovnog i društvenog sektora. Aktivnosti su obuhvatile teorijsku obuku učenika, upoznavanje sa osnovnim vrijednostima vitalnih parametara i okolnostima u kojima se pruža prva pomoć, praktične vježbe na pokaznoj lutki te provjeru usvojenog znanja kroz pisani i usmeni test i demonstraciju postupaka prve pomoći.

Aktivnosti inicijative

1. Teorijska radionica za učenike VIII i IX razreda

- Prva aktivnost realizovana je u novembru 2025. godine i bila je posvećena teorijskoj osnovi prve pomoći. Učenici VIII i IX razreda Osnovne škole Blagaj i Osnovne škole Gnojnice bili su podijeljeni u četiri grupe kako bi se obuka mogla organizovati na način prilagođen radu sa učenicima i sadržaju edukacije.
- Tokom teorijske obuke učenici su upoznati sa značajem poznavanja prve pomoći i ulogom pravovremene reakcije u situacijama ugroženosti života. Poseban naglasak stavljen je na prepoznavanje srčanog zastoja i razumijevanje postupaka koje je potrebno poduzeti prije dolaska stručne medicinske pomoći.
- Na ovaj način učenici su dobili osnovu za kasnije praktične vježbe. Teorijski dio nije bio izdvojen od praktičnog rada, već je predstavljao prvi korak u procesu u kojem su učenici trebali povezati prepoznavanje hitnog stanja sa konkretnim postupkom pružanja pomoći.

2. Saradnja i sastanci sa partnerima

- Početkom decembra 2025. godine, 1. i 2. decembra, organizovane su aktivnosti povezane sa partnerima projekta i upoznavanjem učenika sa radom službi i institucija koje učestvuju u sistemu pružanja pomoći.
- U okviru ove aktivnosti planiran je obilazak Službe hitne medicinske pomoći, Crvenog križa i Medicinske škole. Učenici su kroz neposredno upoznavanje sa ovim institucijama mogli bolje razumjeti značaj organizovanog sistema prve pomoći i ulogu različitih stručnjaka u pružanju podrške unesrećenim osobama.
- Poseban dio edukacije odnosio se na normalne vrijednosti vitalnih parametara i razlikovanje situacija u kojima je potrebno pristupiti pružanju prve pomoći. Učenicima je na taj način ukazano da nisu sva zdravstvena stanja ista i da je za pravilnu reakciju važno najprije prepoznati stanje osobe i procijeniti potrebu za hitnim postupkom.
- Ova komponenta projekta dodatno je povezala školu sa zdravstvenim i društvenim institucijama. Učenici su imali priliku da znanja ne usvajaju samo kroz predavanje, nego i kroz kontakt sa okruženjem u kojem se prva pomoć i hitna medicinska podrška stvarno pružaju.

3. *Praktična obuka – masaža srca i vještačko disanje*

- Ključni dio inicijative predstavljala je praktična obuka iz osnovnog održavanja života.
- Učenici su praktične tehnike uvježbavali na pokaznoj lutki. Na taj način imali su mogućnost da teorijska znanja pretvore u konkretnu radnju i da, kroz ponavljanje, usvoje osnovne korake postupanja u situaciji srčanog zastoja. Poseban fokus bio je na pravilnom pristupanju masaži srca i vještačkom disanju.
- Rad na pokaznoj lutki omogućio je učenicima da u sigurnom edukativnom okruženju uvježbavaju postupke koji zahtijevaju preciznost i pravilno izvođenje. Praktična komponenta bila je posebno značajna jer je učenicima omogućila da ne ostanu samo na razumijevanju postupka, nego da ga i demonstriraju.
- Četiri termina praktične obuke omogućila su kontinuitet u radu i povezivanje prethodno usvojenog teorijskog znanja sa praktičnom primjenom. Učenici su kroz vježbe razvijali funkcionalnu vještinu pružanja prve pomoći, sa fokusom na situacije u kojima je potrebno brzo reagovati i započeti osnovne postupke održavanja života.

4. *Provjera znanja i praktičnih vještina*

- Evaluacija inicijative bila je usmjerena na provjeru da li su učenici razumjeli osnovne principe prve pomoći i da li mogu demonstrirati naučene postupke. Za provjeru znanja predviđeni su pisani i usmeni testovi, dok je praktični dio provjeravan demonstracijom prve pomoći na lutki.
- Jedan od ključnih pokazatelja uspjeha bio je broj educiranih učenika, uz planirani obuhvat od 50 učenika. Pored samog broja učesnika, procjenjivalo se da li učenici prepoznaju simptome srčanog zastoja i da li pravilno pristupaju postupcima prve pomoći.
- Ovakav način evaluacije omogućio je sagledavanje i teorijskog i praktičnog aspekta učenja. Pisani i usmeni testovi provjeravali su razumijevanje sadržaja, dok je demonstracija na lutki pokazivala sposobnost učenika da usvojeno znanje primijene kroz praktičnu vještinu.

5. Povezivanje učenika, porodice i lokalne zajednice

- Jedan od specifičnih ciljeva inicijative bio je da učenici stečeno znanje mogu prenijeti i na svoje roditelje. Na taj način edukacija iz prve pomoći nije posmatrana samo kao znanje koje učenik stiče za sebe, nego i kao funkcionalna vještina koja može biti korisna u porodici i široj zajednici.
- Saradnja sa partnerima bila je važan dio ovog pristupa. Osnovne škole Blagaj i Gnojnice omogućile su uključivanje učenika, dok su Medicinska škola Mostar i Crveni križ Mostar predstavljali partnere u povezivanju obrazovnog procesa sa stručnim sadržajima i praksom prve pomoći.
- Dodatni okvir za saradnju predstavljao je ugovor između JU Doma zdravlja Stari Grad Mostar i Međunarodnog udruženja „Interaktivne otvorene škole“ (MIOS) Tuzla. Ugovorom je definisana stručna saradnja u okviru projekta „Pedagoška radionica u Bosni i Hercegovini“, uključujući podršku aktivnostima koje odgovaraju potrebama nastavnog procesa i razvoju funkcionalnog znanja učenika u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.
- U okviru ove saradnje JU Dom zdravlja Stari Grad Mostar imao je obavezu da obezbijedi uslove za provođenje aktivnosti, daje povratne informacije o toku aktivnosti, doprinosi održivosti rezultata i dokumentuje realizovane aktivnosti.
- Ova saradnja dodatno je povezala zdravstvenu ustanovu, škole i druge partnere oko zajedničkog cilja – stvaranja prilika u kojima učenici razvijaju znanja i vještine koje mogu koristiti u stvarnim životnim situacijama.

Rezultati inicijative

Djeca/učenici

- Učenici VIII i IX razreda Osnovne škole Blagaj i Osnovne škole Gnojnice educirani su o značaju poznavanja prve pomoći i pravovremene reakcije u hitnim situacijama.
- Učenici su razvijali sposobnost prepoznavanja srčanog zastoja kao stanja koje zahtijeva hitno postupanje.
- Učenici su upoznati sa osnovnim vrijednostima vitalnih parametara i okolnostima u kojima se pristupa pružanju prve pomoći.
- Kroz praktične vježbe na pokaznoj lutki učenici su uvježbavali masažu srca i vještačko disanje.
- Povezano je teorijsko znanje sa praktičnom demonstracijom postupaka prve pomoći.
- Kroz pisane, usmene i praktične oblike provjere omogućena je procjena usvojenog znanja i vještina.
- Učenici su dobili znanja i vještine koje mogu primijeniti u školi, porodici i lokalnoj zajednici.
- Stvorena je osnova da učenici stečeno znanje o prvoj pomoći prenesu svojim roditeljima i drugim članovima porodice.

Odgajatelji/nastavnici i stručni kadar

- U realizaciju aktivnosti povezani su zdravstveni i obrazovni stručnjaci, čime je omogućeno povezivanje školskog obrazovanja sa praktičnim znanjima iz oblasti prve pomoći.
- Enisa Idrizović, kao rukovoditeljica Edukacionog centra JU Doma zdravlja Stari Grad Mostar i koordinatorica saradnje, koordinirala je realizaciju aktivnosti i evaluaciju usvojenih znanja i vještina.
- Kroz saradnju sa školama i partnerima ojačana je mogućnost organizovanja edukacija koje razvijaju funkcionalna znanja učenika izvan redovnih nastavnih sadržaja.

Obrazovne ustanove

- Osnovne škole Blagaj i Gnojnice uključene su u realizaciju praktične edukacije iz prve pomoći za učenike završnih razreda osnovne škole.
- Škole su povezane sa zdravstvenim i drugim relevantnim institucijama kroz aktivnost usmjerenu na razvoj životno važnih funkcionalnih vještina.
- Uveden je praktičan edukativni sadržaj koji učenicima omogućava da znanje stečeno kroz edukaciju povežu sa realnim situacijama.

Saradnja između partnera

- Uspostavljena je saradnja između JU Doma zdravlja Stari Grad Mostar, Osnovne škole Blagaj, Osnovne škole Gnojnice, Medicinske škole Mostar i Crvenog križa Mostar.
- Saradnja JU Doma zdravlja Stari Grad Mostar i MIOS-a Tuzla formalizovana je ugovorom o saradnji u okviru projekta „Pedagoška radionica u Bosni i Hercegovini“.
- Definisane su uloge partnera u organizaciji aktivnosti, komunikaciji, praćenju realizacije i dokumentovanju rezultata.
- Kroz saradnju različitih institucija stvoren je model u kojem se zdravstvena znanja i praktične vještine prenose učenicima kroz organizovanu edukaciju.

Prostori, oprema i resursi

- Za realizaciju aktivnosti korišteni su prostor Edukacionog centra, laptop i projektor za teorijsku obuku.
- Pokazna lutka korištena je za praktično uvježbavanje postupaka masaže srca i vještačkog disanja.
- Kombinacija tehničkih sredstava za teorijsku nastavu i opreme za praktične vježbe omogućila je povezivanje prezentacije sadržaja sa neposrednim uvježbavanjem naučenih postupaka.
- U okviru projektne podrške predviđena su sredstva za prevoz učenika, kao i za nabavku lutke za vježbanje i druge troškove povezane sa realizacijom aktivnosti.

Dugoročna održivost inicijative

- Razvijene funkcionalne vještine učenika iz oblasti prve pomoći mogu se koristiti i nakon završetka projekta, u svakodnevnom životu i situacijama u kojima je potrebna pomoć drugoj osobi.
- Učenici su osposobljeni da stečeno znanje prenesu članovima porodice, čime se efekat edukacije može proširiti izvan škole.
- Saradnja zdravstvenih ustanova, škola i drugih partnera predstavlja osnovu za nastavak sličnih edukativnih aktivnosti.
- Kroz partnerski okvir JU Doma zdravlja Stari Grad Mostar i MIOS-a Tuzla predviđeno je dalje doprinošenje održivosti projektnih rezultata u obrazovnom sistemu Hercegovačko-neretvanskog kantona.
- Inicijativa je doprinijela jačanju pristupa obrazovanju koje, pored usvajanja teorijskih sadržaja, razvija praktična i funkcionalna znanja primjenjiva u svakodnevnom životu.